

СТАНОВИЩЕ

От: *доц. д-р Стела Стоянова Ралева*

Стопански факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“
професионално направление 3.8. „Икономика“
научна специалност „Политическа икономия“

Относно: конкурс за доцент в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 3.8. Икономика (Митнически регулации в международната търговия), обявен в ДВ, бр. 48 от 28.06.2022 г.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури за провеждане на конкурс за доцент за нуждите на Стопанския факултет на СУ съгласно Заповед № РД-38-487/09.08.2022 г. на Ректора на СУ.

Кандидат в конкурса: *гл. ас. д-р Цветан Стефанов Мадански*

1. Информация за кандидата

Гл. ас. д-р Цветан Мадански има магистърска степен по Счетоводство и контрол от ВИИ „Карл Маркс“. През 2018 г. придобива ОНС „доктор“ по специалност 3.8 Икономика (Политическа икономия) в Стопанския факултет на СУ. От 1989 до 1999 г. работи последователно като счетоводител, митнически инспектор, главен митнически инспектор и началник на митническо бюро в Смолян. От 1999 до 2003 г. заема последователно длъжностите инспектор, главен инспектор, държавен инспектор и държавен експерт в Агенция „Митници-Инспекторат“ на Централно митническо управление“ – София. В периода 2012 – 2013 г. е директор на дирекция и и.д. главен секретар в Комисията за защита от дискриминация. От 2014 до 2018 г. е главен секретар на Агенция „Митници“. От 2011 до 2018 г. е хоноруван преподавател в Стопанския факултет на СУ, а от 2016 и понастоящем – във ВСУ „Черноризец Храбър“. От 2018 г. и до момента е главен асистент в катедра „Икономика“ на Стопанския факултет на СУ и ръководител на магистърската програма „Митнически и данъчен контрол“. Има допълнителни квалификации по Митнически контрол и борба с корупцията в Толуза-Франция, Международни икономически отношения в ИСК към УНСС и специализиран френски език за служители от държавната администрация. Преминал е през множество специализирани обучения по различни проблеми на държавната администрация, шенгенската информационна система, правната уредба и приложението на ГКП и др. Участник е в 6 проекти и работни групи, свързани с различни аспекти на нормативната уредба и дейността на митническата администрация. Бил е лектор в Асоциацията на българските предприятия за международни превози и пътищата и в Националния учебен център на Агенция „Митници“. Притежава езикови компетенции по руски, английски и френски езици.

Развива активна обществена дейност като член на Обществения съвет на Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“, екипа на Фондацията за развитие на търговското право, Управителния съвет на Камарата на минералните води в Република България, Ротари клуб – София и Смолян, и като президент на Ротари клуб – София. Получавал е награди за заслуги към митническата администрация и за творчески и благотворителни инициативи.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Гл. ас. д-р Цветан Мадански е представил справка за изпълнение на минималните национални изисквания според член 2б от ЗРАСРБ и приложението към чл. 1а, ал.1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, към която са приложени необходимите доказателства. Той участва в конкурса с 13 публикации, в т.ч. две самостоятелни монографии, едната от които представлява хабилитационен труд; една публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за ОНС „доктор“; две глави от колективни монографии; 7 статии и един доклад от международна конференция, отпечатани в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове. Две от статиите са разработени в съавторство, като за тях са представени разделителни протоколи. Три от публикациите са на руски език и са издадени в чужбина. Хабилитационният труд е със заглавие „Митнически регулации и икономически аспекти на вноса на стоки в Европейския съюз“ и съответства напълно на тематиката на конкурса. С представените публикации са покрити минималните национални изисквания, като по показателите от група Г те са надхвърлени със 75 точки. Забелязани са 11 цитирания, вкл. в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, с което е осигурено съответствие с показателите от група Д на националните изисквания.

3. Оценка на учебно-преподавателската и учебно-методичната дейност

Кандидатът в конкурса има единадесетгодишен опит като университетски преподавател. От представената справка за показателите по чл. 112 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ става ясно, че той е разработил и провежда учебни курсове по Основи на митническия контрол в ОКС „бакалавър“ и по Митнически контрол, Митнически и данъчен контрол, Митнически режими и процедури и Данъчна и митническа политика на ЕС в ОКС „магистър“. Преподаването на тези дисциплини е много добре осигурено с учебни материали, разработени от кандидата. Той има учебник в съавторство „Основи на митническия контрол“, претърпял две издания, и е подготвил учебни ресурси за онлайн обучението, публикувани в системата Мудъл. В процеса на преподаване в електронна среда той активно използва и възможностите на Microsoft Teams. Осъществява постоянна комуникация със студентите в процеса на обучение и в извънкласни форми и им осигурява натрупване на практически знания в реална среда. В рамките на дисциплината Практикум по митнически и данъчен контрол организира посещения и практическо обучение на студентите в различни митнически учреждения, а по дисциплината Митнически контрол привлича като лектори водещи специалисти от Агенция „Митници“. Има съществен принос за създаването на магистърската

програма по „Митнически и данъчен контрол“, като в качеството на нейн директор работи упорито за утвърждаването и успешното ѝ развитие.

4. Характеристика на представените научни публикации

Основно място сред публикациите в конкурса заемат двете самостоятелни монографии, посветени съответно на митническите регулации и вноса на стоки в ЕС и на актуални въпроси, свързани с облагането с косвени данъци в ЕС. Първата от тях (№2) представлява систематично изследване на теоретичните характеристики и практическото прилагане на митническите регулации в ЕС, както и на стоковия внос на Съюза от трети страни като Китай и САЩ и на провежданата с тях търговска политика. В нея са анализирани различните видове митнически контрол, очертана е еволюцията в ролята на митниците, характеризирани са най-важните особености на различните митнически процедури, посочени са конкретни примери за такива процедури и е извършен професионален анализ на развитието на търговските отношения на ЕС със САЩ и Китай. Монографията представлява интересно, комплексно и самостоятелно изследване на актуална и неизследвана проблематика в българската икономическа литература. Тя е базирана на използването на широк кръг от източници, има стройна и логична структура и съдържа интересни изследователски резултати, което определя характеризирането ѝ като класически хабилитационен труд. В синтезиран вид някои от разглежданите в нея или свързани с тях проблеми са анализирани в публикации №7, №9 и №11-13.

Във втората монография (№1) е направен обстоен анализ на облагането с косвени данъци в ЕС от гл. т. на митническата дейност, и в частност на ДДС при внос и акцизите, и са коментирани актуални въпроси на данъчната и акцизната политика, пряко свързани с осъществявания митнически контрол. Значително внимание е отделено на нормативната уредба и конкретните процедури при прилагането на косвени данъци, както и на тяхната еволюция на съюзно равнище и на спецификите им по отделни страни. Специален акцент е поставен върху особеностите на българските регулации по отношение на ставките по акцизите и ДДС и върху начините за определяне на данъчната основа и технологията за възстановяване на ДДС. В по-конкретен план част от тези въпроси, свързани с възстановяването на ДДС на чуждестранни физически лица и условията за заверка на документите пред митническите органи, се разглеждат и в публикация №5.

Третата съвкупност от публикации - №3-4, №8 и №10, се отнася до митническия контрол върху трафика на фалшифицирани и пиратски стоки, нарушаващи правата на интелектуална собственост. Най-важна между тях е едноименната книга върху дисертацията за ОНС „доктор“ (№3), в която е дефинирана същността на тези стоки, разкрити са своеобразията на митническия им контрол в отделни сектори и са изведени основните фактори за ефективност на този контрол.

В публикация №6 е изследван митническият контрол върху трансграничния пренос на пари в ЕС, като са открити най-новите изисквания към този пренос и са очертани особеностите на съществуващите национални разпоредби.

5. Основни научни и научно-приложни резултати и приноси

Основните приноси и резултати в публикациите на гл. ас. д-р Цветан Мадански може да се обобщят по следния начин:

Първо: Направената авторова систематизация на митническите регулации при внос на стоки в ЕС, която позволява получаването на цялостна представа за техните особености и състояние, открояването на основните своеобразия на различните видове митнически контрол и описанието на конкретните начини за тяхното осъществяване.

Второ: Очертаната еволюция в ролята на митниците, обосноващата нарастваща значимост на дигитализацията на митническия контрол, изведените характеристики на прилаганите митнически режими и процедури, анализираният конкретни методи за определяне на митническите стойности и идентифицираните основни проблеми при митническото облагане.

Трето: Извършеният анализ на развитието на търговските отношения на ЕС със САЩ и Китай през последните години, изяснените области с най-високо напрежение, проследената структура на вноса от тези страни и характеризиранията относителната значимост на ЕС в световната търговия на стоки.

Четвърто: Комплексното изследване на промените в регулаторната рамка на косвените данъци в ЕС, разглеждането на ДДС и акцизите в контекста на осъществяването на митническата дейност и описаните динамики на данъчната и акцизната политика в ЕС и България.

Пето: Дадените практически примери за прилагане на различни митнически режими и процедури и за облагане с ДДС и акцизи, които могат да се ползват от обучаващите се в областта на публичните финанси, митническата политика и контрола, както и за заетите в митническата администрация и контролните органи на различни равнища.

Шесто: Характеризираната специфика на митническия контрол върху трафика на стоки, нарушаващи права на интелектуална собственост, изведените индикатори за измерване на ефективността на този контрол и изследваният опит на българската митническа администрация в борбата срещу трафика на фалшифицирани и пиратски стоки.

Седмо: Анализираният митнически контрол върху трансграничния пренос на парични средства, представената динамика на европейските регулации в тази област и изяснените характеристики на националното законодателство.

6. Лични впечатления

Имам лични впечатления от гл. ас. д-р Цветан Мадански от съвместната ни работа в катедра „Икономика“ и като рецензент на хабилитационния му труд. Те са изцяло положителни и са за много компетентен специалист в областта на митническия и данъчния контрол, който притежава значителен практически и управленски опит, както и за много инициативен, отговорен и толерантен колега.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам съдържателни критични бележки към кандидата. Позволявам си да му препоръчам да се насочи към публикуване на неговите изследвания в реферирани списания у нас и в чужбина и да продължи да работи все така упорито и със същата отдаденост за по-нататъшното развитие на магистърската програма „Митнически и данъчен контрол“.

Заклучение:

Въз основа на публикационна активност на гл. ас. д-р Цветан Мадански, постигнатите от него научни и практико-приложни резултати и приноси, натрупания дългогодишен преподавателски опит и интензивната му работа в практиката и по научно-приложни проекти смятам, че той е много подходящ кандидат за обявения конкурс. Предвид всичко това и поради факта, че той отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, с пълна убеденост препоръчам на членовете на научното жури да гласуват за неговото назначаване на академичната длъжност „доцент“.

10.10.2022 г.

Изготвил становището:
/доц. д-р Стела Ралева/